

Brusellozda Mesleksel Risk: Türkiye’de Görmezden Geldiğimiz Bir Sorun

The Occupational Risk of Brucellosis: An Ignored Problem in Turkey

Sema Alp-Çavuş

Dokuz Eylül Üniversitesi, Tıp Fakültesi, İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye

“Durun aşıları ben yaparım diyorum teknisyenlerime, siz gençsiniz, benim emekliliğim geldi” Veteriner Hekim, Tokat, TTB Halk Sağlığı Kolu Gezici Eğitim Semineri, 2010.

Bruselloz, ülkemizde görülen en önemli zoonotik hastalıklardan birisidir. Başlıca bulaşma yolunun pastörize edilmemiş süt ve süt ürünlerinin tüketimi olduğu endemik ülkelerde tüm halk risk altındadır; gelişmiş ülkelerde ise meslek hastalığı olarak dikkati çekmektedir (1,2).

Laboratuvar çalışanları için başlıca bulaşma yolu inhalasyondur. Sayın-Kutlu ve arkadaşları (3)’nün, Türkiye’nin 17 ilinde, 38 hastanenin 667 laboratuvar çalışanıyla yaptıkları görüşmede %5.8’inin bruselloz geçirme öyküsü olduğu belirlenmiştir. *Brucella* bakterisiyle çalışmak ve erkek cinsiyet, risk faktörü olarak bulunmuş; biyogüvenlik kabini, eldiven kullanımına uyum ve mesleki deneyimin, koruyucu olduğu saptanmıştır.

Hayvanlarla doğrudan temas edilen mesleklerde inhalasyonun yanı sıra temel bulaşma yolu, infekte hayvanın sekresyonlarının, bütünlüğü bozulmuş deri ya da mukozayla temasıdır. *Brucella* aşılması sırasındaki penetran yaralanma ve göze sıçrama şeklindeki kazalar da önemli bir risktir (2). Kutlu ve arkadaşları (4)’nün, Türkiye’nin 24 ilinden 712 veteriner hekim ve veteriner teknisyeniyle görüşülerek yaptıkları geniş kapsamlı çalışmada, %11.8 oranında mesleksel bruselloz saptanmış; deneyimsiz olmak, özel sektörde çalışıyor olmak, erkek cinsiyet, yaptırılan doğum sayısı, *Brucella* aşılması sırasında yaralanmak, risk faktörleri olarak belirlenmiştir.

Kırım-Kongo kanamalı ateşinin endemik olduğu illerin güzergahı izlenerek yapılan 22. Türk Tabipleri Birliği Halk Sağlığı Kolu Gezici Eğitim Semineri’nde de brusellozun bölgede hem halk hem de çalışanlar açısından önemli bir sorun oluşturduğu ortaya konmuştur (5).

Koruyucu ekipman kullanımı, tam bariyer önlemlerine uyum sağlanması mesleksel teması azaltmada ve hastalığı önlemede etkilidir. Ancak konuya yeterince dikkat edilmediği anlaşılmaktadır.

Klimik Dergisi’nin bu sayısında Dirgen-Çaylak ve arkadaşları (6), Muğla ilindeki veteriner hekim ve teknisyenlerinde *Brucella* seropozitifliğini araştırmışlardır. Çalışmaya katılan 125 gönüllü veteriner hekim ve teknisyenin %2.4’ünde seropozitiflik saptadıklarını bildirmişlerdir. Katılımcıların %7.2’sinin daha önce bruselloz tedavisi gördüğü, %8.8’inin *Brucella* aşısı yaparken yaralandığı dikkati çekmektedir.

Ülkemiz gibi hastalığın endemik olduğu bölgelerde brusellozun “meslek hastalığı” olabileceği gözden kaçabilmektedir. Benzer çalışmalarla konuya dikkatin çekilmesi, risk analizi yapılarak hem kurumsal hem de kişisel önlemlerin alınmasının sağlanması önemlidir.

Kaynaklar

- Godfroid J, Scholz HC, Barbier T, et al. Brucellosis at the animal/ecosystem/human interface at the beginning of the 21st century. *Prev Vet Med.* 2011; 102(2): 118-31. [\[CrossRef\]](#)
- Yüce A, Alp-Çavuş S. Türkiye’de bruselloz: genel bakış. *Klimik Derg.* 2006; 19(3): 87-97.
- Sayın-Kutlu S, Kutlu M, Ergonul O, et al. Laboratory-acquired brucellosis in Turkey. *J Hosp Infect.* 2012; 80(4): 326-30. [\[CrossRef\]](#)
- Kutlu M, Ergonul O, Sayın-Kutlu S, et al. Risk factors for occupational brucellosis among veterinary personnel in Turkey. *Prev Vet Med.* 2014; 117(1): 52-8. [\[CrossRef\]](#)
- Türk Tabipleri Birliği Halk Sağlığı Kolu. Sağlıkta dönüşüm programı ve bulaşıcı hastalıklar. 22.Gezi Eğitim Semineri (3-9 Temmuz 2010) Raporu. *Toplum ve Hekim.* 2010; 25(6): 467-76.
- Dirgen-Çaylak S, Sözen H, Aksözek A, Çitil BE. Muğla ilinde veteriner hekimlerde *Brucella* seropozitifliği. *Klimik Derg.* 2015; 28(3): 108-11.

Yazışma Adresi / Address for Correspondence:

Sema Alp-Çavuş, Dokuz Eylül Üniversitesi, Tıp Fakültesi, İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, İnciraltı, İzmir, Türkiye
E-posta/E-mail: alpsema@hotmail.com

DOI: 10.5152/kd.2015.19

